

Handläggare
Ingrid C. Florin
Telefon: 508 34 803**Till**
Utbildningsnämnden
2013-12-19

Unga som varken arbetar eller studerar - statistik, stöd och samverkan (SOU 2013:74)

Svar på remiss från kommunstyrelsen (dnr 001-1650/2013)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart

Anders Carstorp
UtbildningsdirektörAnn Helenius
T.f. avdelningschef

Sammanfattning

Utbildningsnämnden beslutade den 26 september att tillstyrka förslagen i utbildningsdepartementets promemoria om en ny ungdomspolitik. Med SOU 2013:74 läggs ytterligare förslag.

Enligt utredningen är de unga som varken arbetar eller studerar ofta en prioriterad grupp både i ordinarie verksamhet och i projekt. Det finns en mångfald av insatser men bristande samordning. Ambitionsnivå varierar och kunskapen om resultat och effekter av satsningarna är ofta begränsad. Utredningen föreslår att det utvecklas gemensamma mätinstrument och genomförs nationella uppföljningar. De uppföljningar som görs avseende ungas sysselsättning under perioden från gymnasieutbildningens slut och tre år efter föreslås utökas till att även avse unga som saknar gymnasieutbildning. Fler av förslagen avser att stärka strukturer för samverkan kring unga.

Utredningen föreslår även att unga som har haft en felaktig placering i särskolan ska få rätt till gymnasial vuxenutbildning.

Utbildningsförvaltningen delar utredningens analys och ser positivt på samtliga förslag i utredningen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av tillhandahållaravdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen

Bakgrund/Ärendet

Under senare decennier har ungdomars situation på arbetsmarknaden förändrats. Ungdomars etableringsålder har ökat, arbetslösheten är högre och arbetsmarknaden är mer instabil. Unga som varken arbetar eller studerar är en grupp som har särskilt stora svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. År 2012 var cirka åtta procent av de unga i åldern 15–24 år i en sådan situation.

Det behövs ett starkt och stabilt stöd för att underlätta för dessa unga på deras väg tillbaka till utbildning eller för att kunna ta steget in på arbetsmarknaden. De ungdomar som har en gymnasieutbildning klarar sig relativt bra på arbetsmarknaden. De som avbryter eller aldrig påbörjar en gymnasieutbildning har däremot stora svårigheter. Även andra faktorer, till exempel den unges socioekonomiska förutsättningar, påverkar risken att varken arbeta eller studera.

Regeringen beslutade därför i juni 2012 att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda och föreslå hur arbetet med unga som varken arbetar eller studerar kan utvecklas.

Utredningens förslag

Förslag på indikatorer och uppföljning

Publicera en indikator årligen för att beräkna antalet unga som varken arbetar eller studerar

Statistiska centralbyrån ges i uppdrag att årligen redovisa antalet unga som varken arbetar eller studerar baserat på Arbetskraftsundersökningen. I och med detta införs en ny indikator i den svenska redovisningen för att beskriva ungas arbetsmarknadsstatus.

Genomför fördjupade analyser av ungdomars övergång mellan skola och arbetsliv

För att kunna möta ungdomars behov av stöd och hjälp i övergången mellan skola och arbetsliv behöver kunskapen fördjupas. Utredningen föreslår därför att Ungdomsstyrelsen vart tredje år redovisar utvecklingen av ungdomars övergång mellan skola och arbetsliv. Analyserna ska fokusera på de grupper som

identifieras ha särskilt stora problem vid etableringen på arbetsmarknaden.

Komplettera gymnasieuppföljningarna

Utredningen föreslår att Statistiska centralbyrån utökar sina uppföljningar av gymnasieungdomars sysselsättning till att även avse ungdomar som saknar gymnasieutbildning.

Bättre kunskapsutveckling

Arbetsförmedlingens stöd till ungdomar som av särskilda skäl står långt ifrån arbetsmarknaden ska analyseras

Det är utredningens uppfattning att fler unga som varken arbetar eller studerar bör få stöd i övergången mellan skola och arbetsliv. För att kunna erbjuda sådant stöd bör fler vara i kontakt med Arbetsförmedlingen. Utredningen föreslår att Statskontoret ges i uppdrag att genomföra en fördjupad analys av Arbetsförmedlingens verksamhet för att bedöma hur väl myndighetens insatser motsvarar målgruppens behov och förväntningar.

Främja kunskapsbaserade insatser

När unga söker ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet har kommunen rätt att både erbjuda eller kräva att den unge ska delta i en arbetsmarknadsrelaterad åtgärd. Utredningen föreslår insatser som ska gynna en utveckling inom det kunskapsområde som berör arbetsmarknadsinsatser för ungdomar med ekonomiskt bistånd. Dels föreslås att Socialstyrelsen ges i uppdrag att bygga ut Kunskapsguiden. Dels ska myndigheten ges i uppdrag att undersöka möjligheten att genomföra en studie av unga personer som deltagit i kommunala arbetsmarknadsrelaterade insatser. I det fall tillräckligt dataunderlag finns att tillgå ska myndigheten genomföra en sådan undersökning. Därutöver föreslår utredningen en finansiell satsning på 25 miljoner kronor årligen under åren 2015–2017.

Förstärk befintliga strukturer för samverkan

Satsa på unga inom samordningsförbund (FINSAM)

Samverkan kring och samordning av insatser kan utvecklas. Centrala aktörer som Arbetsförmedling, Försäkringskassa och kommuner kan förbättra arbetet för att de ungdomar som har störst behov ska få bättre stöd. Utredningen föreslår därför att unga som varken arbetar eller studerar särskilt ska uppmärksammas inom samordningsförbunden genom att särskilda resurser för ändamålet tillförs. Staten ska öka sin del av

finansieringen med 60 miljoner kronor per år under perioden 2015–2017.

Förtydligande av möjligheten att samordna insatser till unga under 20 år utanför gymnasieskolan

I dag sker kommunens medverkan i samordningsförbund vanligen inom ramen för socialtjänstens verksamhet. Utredningen föreslår att skollagen förtydligas så att en kommun inom ramen för sitt aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år utanför gymnasieskolan kan träffa överenskommelse med landstinget, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen om att samverka i syfte att uppnå en effektivare användning av tillgängliga resurser.

Arbetsförmedlingen ska prioritera samverkan kring unga

Ungdomar som står särskilt långt från arbetsmarknaden har i många fall behov av stöd från fler än en myndighet. Utredningen föreslår att Arbetsförmedlingen ska uppmärksamma denna grupp inom arbetet i samordningsförbund, enligt lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

Därutöver föreslår utredningen att myndigheten ges i uppdrag att utveckla stödet till ungdomar som på grund av särskilda skäl står långt från arbetsmarknaden och är i behov av samordnade insatser.

Tillsätt en nationell samordnare för att främja samverkan kring unga

Utredningen föreslår att en nationellsamordnare tillsätts för att stimulera och stödja samordningsförbunden insatser till unga ska tillsättas under åren 2015 till 2017.

Rätt till utbildning för unga som inte hör till gymnasiesärskolans målgrupp

Inför en rätt till gymnasial vuxenutbildning

Utredningen föreslår att det ska införas en rätt till gymnasial vuxenutbildning för elever som efter avslutad utbildning i gymnasiesärskolan konstaterats inte höra till gymnasiesärskolans målgrupp.

Anmälningsskyldighet ska gälla alla elever i särskolan

Utredningen föreslår att övergångsbestämmelserna ska ändras så att reglerna om anmälningsskyldighet vid misstanke om felaktig särskoleplacering ska gälla för alla elever i

grundskolan eller gymnasieskolan, oavsett när de påbörjade utbildningen.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Utredningens förslag kommer att huvudsakligen medföra temporärt ökade kostnader för staten med cirka 100 miljoner kronor årligen under perioden 2015 till 2017. Det är främst ökade kostnader för en förstärkt satsning på unga i samordningsförbundens verksamhet. För den kommunala sektorn kan förslagen innebära ökade kostnader på cirka två miljoner kronor per år på grund av den föreslagna skyldigheten om rätt till vuxenutbildning för unga som efter avslutad utbildning inte hör till gymnasieskolornas målgrupp. De ökade kostnaderna föreslås finansieras med anslag. Förslag till författningsförändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2015. Övergångsbestämmelser bedöms inte vara nödvändiga.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen delar utredningens analys och understryker att behovet av att få kvalitetssäkrad kunskap, fler verktyg och samsyn mellan olika myndigheter är stort. Förvaltningen ser positivt på samtliga förslag i utredningen.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Förvaltningen föreslår att beslutet justeras omedelbart.

Bilaga

Unga som varken arbetar eller studerar – statistik, stöd och samverkan.